

Legislativa v práci nutričního terapeuta (výběr)

aktuální informace k listopadu 2019

I. Ukotvení profese

Zákon č. 96/2004 Sb. o nelékařských zdravotnických povoláních

- podmínky získávání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče v ČR
- specializace obecně
- akreditace vzdělávacích programů
- formy vzdělávání u jednotlivých nelékařských oborů
- celoživotní vzdělávání zdravotnických pracovníků a vzdělávání jiných odborných pracovníků
- uznávání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče
 - osob, které získaly tuto způsobilost v jiném členském státě než v ČR (v EU i mimo ni)
 - osobám hostujícím na území ČR

DO 1. 9. 2017

osvědčení k výkonu nelékařského zdravotnického povolání bez odborného dohledu

- vydávalo NCONZO do určité doby po ukončení studia nebo po složení zkoušek
- opravňovalo k samostatnému výkonu povolání – **registrovaný** nutriční terapeut (dnes se již pojem „registrovaný“ nepoužívá)
- NT s osvědčením byli zapsáni do **Registru zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu povolání bez odborného dohledu** vedeného NCONZO (nyní zrušen, nahrazen Národním registrem zdravotnických pracovníků vedeným ÚZIS)
- osvědčení na 10 let, v rámci celoživotního vzdělávání bylo potřeba pro obnovení nasbírat 40 kreditů a doložit praxi (příp. znovu složit zkoušky při nesplnění podmínek)

OD 1. 9. 2017

- NLZP jsou způsobilí k výkonu povolání bez odborného dohledu automaticky po získání způsobilosti vzděláním
- neregistrují se, nedokládají celoživotní vzdělávání (resp. dokládají zaměstnavateli)

§ 15 zákona 96/2004 Sb. – Nutriční terapeut

Odborná způsobilost k výkonu tohoto povolání se získává absolvováním

- akreditovaného zdravotnického bakalářského studijního oboru pro přípravu nutričních terapeutů
- tříletého studijního oboru diplomovaná dietní sestra na VOZŠ – zahájeno nejpozději v r. 2004/2005 (ukončení v r. 2007)
- nejméně tříletého studia v oboru nutriční terapeut na VOZŠ
- studiem na SZŠ, nejpozději od r. 2004/2005, mohl vykonávat povolání bez odborného dohledu až po třech letech výkonu povolání NT. Do té doby musel vykonávat své povolání pouze pod odborným dohledem.

Za výkon povolání NT se považuje činnost v rámci preventivní péče na úseku klinická výživa a specifická ošetrovatelská péče zaměřená na uspokojování nutričních potřeb. Dále se NT ve spolupráci s lékařem podílí na léčebné a diagnostické péči v oboru klinická výživa.

Nenachází se zde Mgr. studium! Nutričního terapeuta s magisterským vzděláním legislativa nezná, náplň se řídí osnovami specializačního vzdělávání, viz dále.

§ 32 zákona 96/2004 Sb. – Nutriční asistent

- činnost v rámci specifické ošetrovatelské péče pod odborným dohledem nutričního terapeuta
- kvalifikaci získává na základě absolvování čtyřletého studia oboru nutriční asistent od r. 2005/2006 na SZŠ
- nemůže provádět kontrolní činnost (například při rozpisu služeb je třeba zajistit dostupnost alespoň jednoho nutričního terapeuta, který by zajišťoval odborný dohled)

Vyhláška č. 55/2011 Sb., kterou se stanoví pracovní činnosti zdravotnických pracovníků (očekávána novela)

§ 14 zákona 55/2011 Sb. – Nutriční terapeut

- NT poskytuje specifickou ošetrovatelskou péči při zabezpečování nutričních potřeb pacientů v oblasti preventivní a léčebné výživy. Přitom bez odborného dohledu a bez indikace v souladu s diagnózou stanovenou lékařem
- zpracovává a vyhodnocuje nutriční anamnézu u pacientů v závažných stavech,
- provádí bilanci stravy přijímané ústy,
- navrhuje lékaři, případně staniční sestře, změny (v předepsané dietě), ve způsobu přijímání stravy či doplnění potravinovými doplňky,
- provádí vyšetření nutná ke zjištění stavu výživy pacientů,
- kontroluje a metodicky vede přípravu léčebné výživy (a organizuje přípravu stravy v souladu s poznatky zdravé a léčebné výživy), zejména ve zdravotnických zařízeních a všude tam, kde se léčebná výživa připravuje (v případě speciálních diet stravu připravuje),
- sestavuje jídelní plány a předpis stravy pro jednotlivé diety i celé zařízení včetně propočtu nutriční hodnoty diet,
- provádí poradenství a edukaci jedinců, rodin a skupin v oblasti zdravé a léčebné výživy, včetně doporučení vhodných výživových doplňků,
- sestavuje bez odborného dohledu na základě indikace lékaře individuální jídelní plány včetně propočtů nutričních hodnot.

§ 110–114 zákona 55/2011 Sb. – Nutriční terapeut se specializovanou způsobilostí (ne nutriční specialista – tento pojem kromě názvu studijního oboru neexistuje)

- poskytuje, organizuje a metodicky řídí specifickou ošetrovatelskou péči zaměřenou na uspokojování nutričních potřeb pacientů, tj. její plánování provádění a hodnocení v oboru specializace, přitom zejména bez odborného dohledu a bez indikace
- připravuje informační materiály pro pacienty
- edukuje pacienty, případně jimi určené osoby, ve speciálních dietách
- sleduje a vyhodnocuje stav pacientů z hlediska možnosti vzniku komplikací a náhlých příhod
- instruuje zdravotnické pracovníky v oblasti své specializace
- hodnotí kvalitu poskytované péče
- provádí výzkum
 - identifikuje činnosti péče vyžadující změnu postupu
 - zaměřený v odhalování příčin nedostatků v poskytované péči
 - poznatky aplikuje do klinické praxe na svém pracovišti
- připravuje standardy specializovaných postupů v rozsahu své způsobilosti
- vede specializační vzdělávání v oboru své specializace

II. Vzdělávání a specializační vzdělávání

Vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání

- vyjmenovány požadavky na předměty, počty hodin praxe apod.
- náplň magisterského studia (tzn. náplň specializačního studia Výživa dětí a Výživa dospělých) se řídí studijními plány zveřejněnými ve věstníku Ministerstva zdravotnictví a na jeho webu

Vyhláška č. 189/2009 Sb. o zkouškách podle zákona o nelékařských zdravotnických povoláních

- specializačním vzděláváním úspěšně zakončeným atestační zkouškou se získává specializační způsobilost k výkonu těchto činností
- MZ ČR na základě žádosti může rozhodnout o přiznání specializované způsobilosti absolventům akreditovaného doktorského nebo magisterského studijního oboru navazujícího na zdravotnický bakalářský nebo magisterský studijní obor

Nařízení vlády č. 31/2010 Sb. o oborech specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí

- příloha č. 1
 - Výživa dospělých a dětí – absolvent **Klinický nutriční terapeut**
 - nyní již ke schválení vzdělávací program – aktuálně již rok a půl nelze studovat staré specializace zrušené novelou, ale ani novou, protože není vzdělávací program
 - do 1. 9. 2018 obory dva (Výživa dospělých, Výživa dětí) – tyto specializace se daly získat i studiem oboru Nutriční specialista
-

III. Platové podmínky

Nařízení vlády č. 222/2010 Sb. o katalogu prací ve veřejných službách a správě

- nutriční terapeut spadá do 9.–11. platové třídy (od 2020 10.–12.)
- **POZOR! Zařazení do platové třídy se neřídí reálně dosaženým vzděláním, ale vzděláním, které je pro výkon dané činnosti potřeba.**
- **9. platová třída**
 - poskytování specifické ošetrovatelské péče při zabezpečování nutričních potřeb pacientů nebo klientů sociálních služeb v oblasti preventivní péče a na úseku klinické výživy, poradenská a edukační činnost ke zdravému způsobu života, kontrola úrovně dietního stravování.
- **10. platová třída**
 - poskytování specializované péče na úseku klinické výživy, k jejímuž výkonu je nezbytné získání specializované nebo zvláštní odborné způsobilosti, například stanovování plánu výživy podle laboratorních výsledků s použitím speciálních metod, například bioimpedance, zpracovávání a hodnocení nutriční anamnézy, používání enterální výživy a modulových dietetik, sestavování speciálních postupů výživy při nutričně závažných stavech s výrazným poškozením trávicích funkcí.
 - zabezpečování koordinace ošetrovatelského procesu při enterální, eventuálně přechodové parenterální dietologické péči nebo ve specializovaných nutričních centrech nebo komplexní koordinace dietologické péče v nemocnicích, výkon diagnostické, preventivní a výchovné činnosti v dietologii.

- poskytování specializované nutriční péče pacientům nebo klientům sociálních služeb se závažnými poruchami výživy a metabolismu, například specifická aplikace nutričních doplňků u pacientů nebo klientů s komplikovaným nutričním stavem, sestavování nutričních plánů pro specifické skupiny (náboženské, etnické, sociálně odlišné) s akutními a chronickými nemocemi.
- **11. platová třída**
 - tvorba koncepce, systemizace a standardizace nutriční péče ve zdravotnických zařízeních ve vazbě na spektrum poskytované léčebné péče. Realizace standardizovaného systému nutriční péče, kontrola a hodnocení efektivity postupů. Zajišťování a provádění celoživotního vzdělávání včetně specializačního vzdělávání v oboru příslušné specializace. Aplikace výsledků výzkumu a vývoje v oboru do praxe.

Nařízení vlády č. 341/2017 Sb. o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě

- stanovuje tzv. „platové tabulky“ pro zaměstnance
- pro nutričního terapeuta platí tabulka v příloze č. 3

IV. Zdravotnické výkony

Vyhláška 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami

- nutriční terapeut označován jako **odbornost 916**
- u každého výkonu stanoveno, jak často jej lze u pacienta vykázat za konkrétní období
- momentálně dostupné výkony
 - vyšetření a zhodnocení nutričního stavu nutričním terapeutem
 - sestavení nutričního plánu pacienta
 - edukace nutričním terapeutem
 - reedukace nutričním terapeutem
 - propočítání nutriční bilance (SW nástrojem)
 - indikace sippingu nutričním terapeutem

Vyhláška 353/2017 Sb. o stanovení hodnot bodu, výše úhrad hrazených služeb a regulačních omezení pro rok 2018

- odbornost 916 – 1 bod = 0,90 Kč
- např. **body VZP** – <https://www.vzp.cz/poskytovatele/ciselniky/zdravotni-vykony>